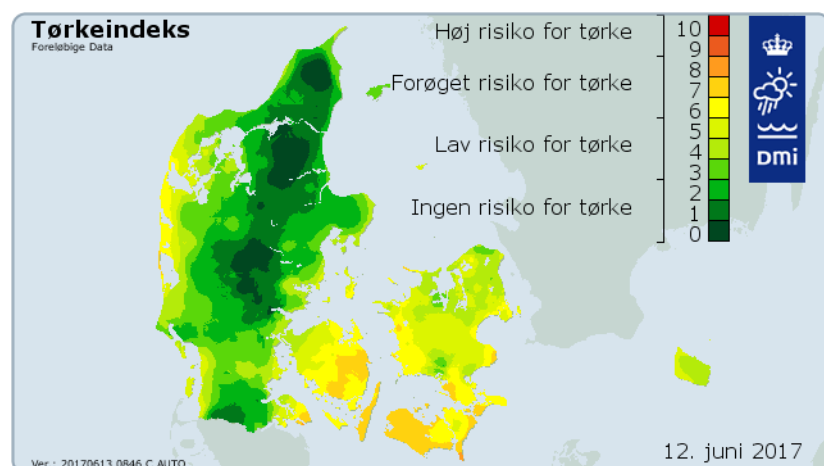


Busk&StenfrugtNYT

Nr. 7 // 14. juni 2017

Aktuelt

Der er udsigt til landsdækkende regn torsdag, så i perioden fremadrettet er der ingen risiko for vandmangel. Fugtigt vejr er sneglevejrs nu og bekæmpelse bør overvejes ved angreb. De første pletvingefrugtfluer og en enkelt europæisk kirsebærflue er fundet, så hvis ikke allerede gjort, bør disse fluer overvåges. Der er gang i ukrudtet og væskestrømmen i planterne vil vende til nedadgående omkring Sct. Hans, så en kemisk ukrudtsbekæmpelse skal ske inden dette tidspunkt.



INDHOLD

Aktuelt i plantagen

Ukrudt

Skadedyr

Kirsebærfluerne

Pletvingefrugtfluen

Buskfrugt

Surkirsebær

Blommer

Sødkirsebær

Ukrudt

Der er gang i ukrudtet og derfor aktuelt med en ukrudtsbekæmpelse før høst og inden Sct. Hans for at undgå, at ukrudtsmidler trækkes ned til rødderne. Glyphosat kan anvendes i stenfrugt men i buskfrugt først efter høst.

Skadedyr

Der er set en del **bladlus** og der bør fortsat holdes øje, og behandling vurderes ud fra angreb og status for nyttedyr. Bladlus kan bekæmpes med pirimor G 0,3 kg/ha, som er skånsom mod nyttedyrene. Mospilan i kirsebær og blommer bør gemmes til bekæmpelse af **kirsebærfluen** og **blommebladhveps** og koordineres med behandling af **pletvingefrugtfluen**, hvor der er god sideeffekt. I økologi anvendes Spruzit neu mod **bladlus**, men bør overvejes forud for behandling, da den også rammer nyttedyrene.



< < <

Svirrefluelarve kan æde op til 700 bladlus.

Spindemider kan blive et problem, hvis vejret skulle gå hen og blive varmt og tørt vejr.

Kirsebærfluer

Det er nu, der skal holdes øje med flyvningen af den europæiske (særligt i sødkirsebær) og snart også den amerikanske kirsebærflue (særligt i surkirsebær). Der er observeret en enkelt europæisk kirsebærflue 12. juni på Sjælland.



Den europæiske kirsebærflue i sødkirsebær

Ved angreb behandles med Mospilan på tidspunktet, hvor larverne klækkes, som vil være omkring 10-14 dage efter fangst alt afhængig af vejret. Mospilan er godkendt til brug en gang med 0,32 kg/ha eller 2 gange á 0,25 kg/ha. I økologi findes ingen godkendte midler.

Pletvingefrugtfluen og dispensation for brug af Conserve

Der er nu fundet de første fluer i sæsonen i overvågningsfælder på 3 ud af de 9 lokaliteter, der overvåges. Den sidste fangst i vinteren blev gjort 10. januar. Derefter blev der fundet 1 flue 3. april, 22. maj og 29. maj samt 2 fluer 6. juni. Fundene er gjort på to forskellige lokaliteter på Sjælland og en lokalitet på Fyn.

Der er nu godkendt 120 dages dispensation for brug af Conserve i bær- og stenfrugtkulturer mod pletvingefrugtfluen i perioden 1. juli til 28. oktober. Conserve er godkendt til brug i både økologisk og konventionel produktion. Se brugsanvisning for dosering, behandlingsfrister mm. Bekæmpelse med Conserve er aktuel ved forekomst af fluer og modtagelige bær. Ved begyndende farveskift og start af høst bør bær tjekkes løbende for larver.

Pletvingefrugtfluen følges ugentligt indtil 1. november i projektet "Beredskab for den pletvingede frugtflue" på 9 lokaliteter på Fyn, Sjælland og i Jylland. LOGO



Projektet er støttet af GAU: Promilleafgiftsfonden for frugtavlen og gartneribruget og af Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne: Danmark og Europa investerer i landdistrikterne.

Buskfrugt

Ved problemer med **snegle** behandles med SluXX HP 7 kg/ha og ved fortsat angreb eventuel udføres en ekstra behandling nogle uger før høst. Status for snegle kan tjekkes ved at lægge fælder ud og tjekke under disse.

Hold øje med ny generation af bladhvepse

Bladhvepse har flere generationer og for stikkelsbærbladhvepsen gælder, at den kan have op til 3 generationer. Larverne kan derfor være til stede i tre adskilte generationer; i maj og juni, juli samt i august og september. Med de senere generationer opbygges antallet af larver og dermed skade. Overvåges anden generation af voksne, kan dette være en pejlesnor for, om en bekæmpelse af første generation af larver har været effektiv og om der er risiko for en anden generation af larver og senere skade. Flyvningen kan overvåges med hvide limplader. 14. juni er der observeret store larver af 1. generation, voksne, æg og små larver af 2. generation.



Stikkelsbærbladhveps kendes på en gulligbrun krop og ben, sort hoved, lange antenner og transparente vinger med brune vener.

Bekæmpelse af **meldug** vil være aktuelt i modtagelige sorter i tilfælde af tørt og varmt vejr.

Hvor **filtrust** er et problem, kan en behandling forud for regn være aktuelt. Der er ikke noget godkendt middel til økologi.

Ved symptomer på **skivesvamp**, bør fortsat behandles og igen efter høst.

Orius, 1 kg/ha, er et oplagt valg til svampebekæmpelse nu (ikke i stikkelsbær) og Armicarb eller Kumulus S til økologi. Kumulus S både med gammel og ny etikette må stadig bruges til de søgte mindre anvendelser i Solbær, stikkelsbær, ribs, blåbær og hyben.

Kumulus S må kun anvendes til bekæmpelse af meldug, skivesvamp, *Phomopsis vaccinii* (i blåbær), rosenstråleplet (i hyben) og galmider.

Print brugsanvisninger og hav liggende ved midlet. Brugsanvisningerne findes på:

<http://www.gartneriraadgivningen.dk/upl/website/orius-200-ew-solbaer-ribs-blaabaer1/GP150-rius200EWsolbaerribsblaabaer.pdf>

<http://www.gartneriraadgivningen.dk/upl/website/kumulus-s1/GP13FinalKumulusSbuskfrugt.pdf>

Surkirsebær

I arealer med stor sætning, kan der bringes ekstra kvælstof ud og gødes op til normen på 150 kg N/ha uden undervækst og 200 kg N/ha, med undervækst af græs, der fjernes til andet formål.

Der er aktivitet af sorte bladlus i nyvæksten, så hold særligt øje med disse i unge træer.

Det er aktuelt med behandling af **kirsebærbladplet** og **tørresyge** i områder, hvor sygdommen tidligere har givet problemer tidligere. Der kan anvendes Delan 1 kg/ha mod begge.



Sorte bladlus på nye blade

Blommer

I områder hvor der er en historie for problemer eller der kan ses symptomer på rust, vil en behandling være aktuel. Husk kun Dithane med det nye registreringsnummer 804-1 kan opbevares og anvendes.

Flyvningen af **blommevikleren** er i gang og for den gælder, at feromonforvirringen har sine begrænsninger for effekt ved stor flyvning. Dette kan være svært at bedømme, da forvirringen kan betyde, at der ingen viklere går i overvågningsfælderne. Flyvningen kan eventuelt følges i en mark uden feromonforvirring og bruges som rettesnor for behov for supplerende bekæmpelse. Der kan anvendes Karate mod de voksne ved stor flyvning.

Sødkirsebær

Hanne Lindhard Pedersen holder ferie i uge 26, 27 og 28

Frugtsætning og frugtfald

Ligesom sidste år, er der stor forskel på frugtsætning og frugtfald i forhold til grundstamme på samme lokalitet. Kordia og Regina på Colt har sat betydeligt mindre frugt og har også betydeligt større frugtfald end Kordia og Regina på Gisela 5. Det gælder også Lapins og Skeena, men her er det som regel en fordel med det større frugtfald, da de er tilbøjelige til at oversætte på Gisela grundstammerne. I år ser det dog ud til at frugtfaldet nogle steder bliver for stort selv i disse sorter.

God frugtsætning i Kordia på Gisela 5



En del træer har lidt yderligere skade, hvilket viser sig i form af døde blade og blomsterklynger i store dele af træet. Det har især vist sig i sorter som Sweetheart, Lapins og Van, men også andre sorter har dette problem i større eller mindre grad. Efter en rundspørge hos verdens førende kirsebærekspertes, er det bedste bud at det enten er frostskaade eller moniliainfektion, mens det er mindre sandsynligt at det er Pseudomonas.

Træerne bør holdes under opsyn, men ikke fældes endnu. Hvis det er Monilia eller frost, vil der bryde nye skud ud i nærheden af dem, der er døde nu.

Der kommer tydeligt gummiflåd ud fra træerne på nuværende tidspunkt, men gummiflåd er et symptom på stress, så man kan ikke konkludere ud fra det, om det er den ene eller anden der er årsag til at træerne ser sådan ud på nuværende tidspunkt.



Træer med frostskaade eller Moniliainfektion

Vanding

Efter en lang periode med tørke efterfulgt af regn i sidste uge, er der nu kommer fart på frugt- og bladtilvækst. Hold øje med at væksten forsætter indtil den ønskede tilvækst er nået. Især er det kritisk hvis unge træer på Gisela stopper for tidligt med at vokse, da det kan være rigtig svært at få dem i gang når de er blevet nogle år gamle

Er der tegn på at de er ved at gå i stå, kan det være en idé at gøde vandende en kort periode med kvælstof, f.eks. i kalksalpeter og salpetersyre. Er det træer med udbytte på, så kan der gives kalisalpeter i stedet for kalksalpeter.

Kirsebær på træer som har fået jævn vanding gennem sæsonen, er mindre tilbøjelige til at revne som følge af vandoptagelse gennem rødderne når der kommer regnvejr tættere på høst, (ved revnedannelse pga. rodoptagelse revner bærrene fra siden ikke i bund og top).

Husk at unge træer fordamper betydeligt mindre end voksne. Pas derfor på med overvanding, hvis de får samme vandingsskema som de voksne træer. Sødkiisebærtræer er ekstrem følsomme for overvanding (iltmangel ved rødderne) og bliver stressede hvis rødderne sopper i vand. Hold watermarks på 15-30 kPa.

Er der brug for væksthæmning af skudtilvækst, kan det dog blive nødvendigt at tørkestresse træerne en smule, så må watermarks værdierne løbe op til 50 Kpa i en kortere periode. Dette kan især være aktuelt i træer som der ikke er frugt nok på når frugtfaldet er overstået.

Tjek drypslangerne. Det kan gøres ved at sætte en spand under dryphul nogle steder i plantagen og tjekke spandende jævnlgt. Rens evt. slangerne med salpetersyre hvis der er tilstoppede huller.

Gødning

I træer med stor frugtmængde på, og træer med lavt væksthiveau skal evt. have ekstra gødning nu.

Kan der kun gives gødning på jorden, så skal det bringes ud snart, for at nå at blive opløst/optaget inden taget skal op. Er der mulighed for gøde vand, er det nemmere at styre væksten, idet man kan lukke ned for gødningen, hvis der kommer for meget gang i væksten.

Hvor meget gødning der skal ud, og om der skal kvælstof med i kaliumgødningen, afhænger meget af især grundstamme, forventet udbytte, hvor meget der er givet i forvejen, væksthiveau i træerne og erfaring

med om frugtstørrelsen bliver god nok. Det er vigtigt for bærekvaliteten, at der er en god balance i næringsstofferne, da både størrelse og fasthed påvirkes.

Bladgødskning

Der er godt gang i bladudviklingen også på de nye årsskud. Der ses allerede en del manganmangel rundt omkring. Når der ikke længere bringes mancozeb midler (som Dithane) ud på træerne, vil der kunne opstå endnu større mangelsymptomer på mangan. Zink kan også blive problematisk, og selvom man ikke direkte kan se det på træerne før det er rigtigt slem mangel, så vil det allerede have indflydelse på frugtstørrelsen inden de synlige symptomer på skudvækst og blade fremkommer.

Calcium

øger fasthed og holdbarhed og mindsker tilbøjelighed til revnedannelse i bærrene. Middel vælges efter at det skal svine bærrene mindst muligt, især når der gødskes hen mod høst eller under tag.

Caltrac bør ikke bruges når der skal tag over bærrene, da det efterlader meget tydelige rester på frugten. I udækkede bær bør det ikke bruges fra bærrene skifter farve for at være sikker på at det er væk inden høst.

Calicum Forte kan normalt bruges uden problemer.

Aminocal kan give en smule rester ved nogle typer sprøjter/sprøjteteknik, men er normalt et af de bedre midler.

Blanding af Aminosol, calicumclorid, mangan og zink som næsten indeholder det samme som Aminocal kan afprøves. Det er meget vigtigt at Aminosol er med, da det er det som sørger for at der ikke kommer kedelige rester af blandingen uden på frugten. Brug denne blanding:

- 0,5 L Aminosol + 4 kg calciumclorid + 0,5 L Mantrac + 0,15 L Zintrac

Afprøv på et mindre areal eller på de seneste sorter, om det kan udbringes uden rester på frugten med den sprøjte/sprøjteteknik du bruger - og gør det i god tid inden taget sættes op. Fordelen ved denne blanding er dels indholdet af næringsstoffer, dels prisen.

Calcium Forte vælges senere på sæsonen, med mindre der gødskes efter regn for at prøve at undgå revnedannelse. I så fald er det vigtigt at det er calciumclorid, der vælges fordi det er saltkoncentrationen på overfladen af bærret, der er vigtigt i denne situation.

Der skal også gødes med magnesium på nuværende tidspunkt. Det kan efter celledeling tilføres i gødevandet, eller det kan sprøjtes ud i en blanding med andre næringsstoffer:

- 3 kg urea + 5-7 kg bittersalt + 0,5 Wuxal Microplant

Se håndbogen for mere om bladgødskning i sødkirsebær.

Skadedyr

Kirsebærfluen: Hvis ikke limpladerne er hængt op, så er det nu de skal op. Pladerne tjekkes mindst hver anden dag. Sidste år blev der fanget mange kirsebærfluer den 5. - 10. juni i Nordsjælland.



I år har der mindst været fangst på en lokalitet i sidste uge. En er nok til at udløse bekæmpelse.

Bekæmpelse foretages bedst med Mospilan, som virker fra når æggene begynder at klække. Det vil sige at det ikke sprøjtes samme dag som der er fangst, men ca. 10-12 dage efter. Fanges kun en enkelt eller få fluer, men en større fangst forventes, kan en behandling med Karate mod viklerlarver også tage de få voksne fluer i plantagen og i nogen grad larver, som ikke har nået at komme ind i frugten.

< < < Kirsebærfluer på limplade 8. juni 2016.

Suzukifluen (pletvingefrugtfluen) Se ovenfor om aktuel fangststatus.

Ifølge erfaring fra udlandet er den bedste strategi i sødkirsebær på nuværende tidspunkt følgende:

Arealet dækkes med net tidligt, altså før frugterne skifter farve. Der behandles inde under nettet for at bekæmpe de fluer, som allerede er i parcellen. Der behandles yderligere efter behov indtil sprøjtefristen før høst. Efter høst behandling tillægges ingen værdi, men derimod en øget risiko for resistens over for de midler, som benyttes til den sene bekæmpelse. Maskestørrelse omkring 0,8 x 0,8 mm. De gængse insektnet på 0,8 x 1,3 mm er ifølge udenlandske erfaringer ikke tilstrækkeligt til at holde fluen ude.

Bladlus: Der er igen konstateret nye bladluskolonier i flere plantager. Tjek hyppigt for det går stærkt med at skudspidserne får sammenrullede blade.

Hvis der er bladlus på nuværende tidspunkt, hvor vejrudsigten ikke er til Pirimor, anbefales det at bruge Movento. Falder det sammen med fangst af kirsebærfluer, er det Mospilan, der bruges til bekæmpelsen.

Unge træer

Det gælder det om at holde væksten i gang, især i træer på Gisela 3 / Gisela 5 grundstammer. Der ønskes en tilvækst på årsskud på omkring 40-60 cm alt efter hvor de sidder, og hvad de skal bruges til. Bundgrene lidt længere, mindre i toppen og midt på stammen. Er de ved at gå i stå, kan de få 10 kg/ha kvælstof i kalksalpeter evt. i blanding med salpetersyre i vandet fordelt over 3-4 uger.

Øjesnit har haft god effekt i nogle træer, mens væksten på skuddet går lidt langsommere i andre. Er der ikke nok reaktion, bør ekstra kvælstofgødskning overvejes.

Fjernelse af blomsterknopper på endeskud på sidegrene og på stammen, i stedet for, eller som supplement til øjesnit, har også virket fint. Også her skal det bedømmes om de vokser nok eller om de skal have ekstra kvælstof.

Hvis de skud som kommer ud er alt for oprette og vokser for voldsomt, kan en klemme hjælpe det på vej i den rigtige retning. Ved at bøje ned til næsten vandret vil væksten aftage. Det kan godt betale sig at gøre den ekstra indsats i de unge træer nu, så man har et bedre formet træ med mulighed for fornyelse resten af træets levetid. Bøj dog ikke for langt ned i frugtbare sorter eller sorter med lille frugtstørrelse, da det koster på størrelsen når grenen er for nedhængende.

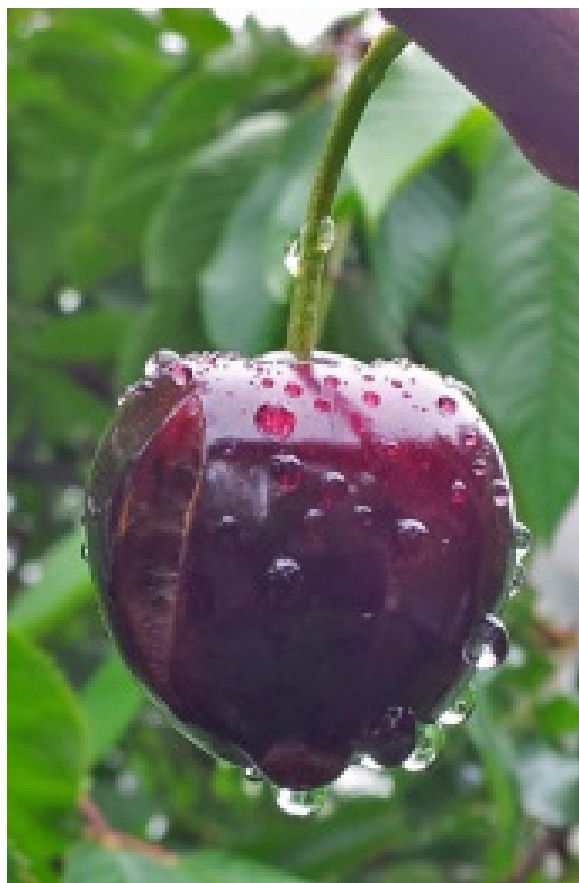
Bøj ikke bundgrene i Kordia på Gisela, da disse skal have nogen vækst for at forblive vitale. Undtaget er grene, som tydeligvis er så kraftige at træet er ude af blance.

Giv hyppige bladgødskninger til de unge træer, da det er vigtigt at de får den bedst mulige start. Er der ikke frugt på, bladgødskes 1,5 L Resistim/KaliumPlus med øvrig bladgødskning hver gang mens calciumsprøjtningerne kan undværes.

Dræn for at undgå revnedannelse gennem rodoptagelse

Man kan undgå en del revnedannelse ved at vande træerne jævnlige gennem sæsonen og op til høst, så bærrene hele tiden er velforsynede - men ikke overforsynede med vand. Under tag er der stadig risiko for revnedannelse i bærrene selvom bærrene er beskyttet mod direkte regndråber. Det skyldes at der kan komme store mængder vand ned i mellem rækkerne, lige der hvor Vöen taget har sine samlinger. Vandet driver ud til siderne og kan nu fint optages af kirsebærtræernes rødder. Transporten forsætter op til bærrene og de kan nu sprække sidelæns på grund af det pludseligt store vandoptag. Revner forårsaget af vandoptagelse gennem rødderne, kan kendes ved at de findes på siden af bærret - se foto

Dette kan i nogen grad forhindres ved at lave et dræn eller en rende lige under tagets samling, hvor vandet strømmer ned, så vandet ikke løber hen mod træerne. Renden kan laves nu med en gruppetand hvis jorden er til det. Er det for tørt, ventes til efter næste nedbør, men det er lettest at få det gjort inden taget skal op.



Helle Mathiasen
Tlf: 40 14 40 95
hmat@seges.dk



Hanne Lindhard Pedersen
Tlf: 87 40 66 06 / Mobil: 23 82 63 47
hlp@seges.dk



Lene Baarts
Tlf: 40 45 99 98
lba@seges.dk